

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 263

Maribor, torek 18. novembra 1930

»JUTRA«

Zahteva razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vse mesečne prejemane v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Volitve na Poljskem

so končane, Pilsudski je dobil v sejmju večino, ne dvetretjinsko, vendar absolutno, njegov glavni nasprotnik, srednja levica (združene kmetijske in socialistične stranke), je potolčen in je od 140 dozdajšnjih mandatov padel na 79. S tem je zaenkrat zaključena velika borba, ki se je začela po prevratu, katerega je izvedel Pilsudski maja 1926, med njim in pa dosedanjo sejmjsko večino.

Cela volilna borba se je vršila pravzaprav samo v znamenju parole: za Pilsudskega ali proti njemu. Glavna borba se je odigravala med vladnim blokom, kateremu na čelu je stal sam maršal Pilsudski, in med srednjo levico, ki je bil najnevarnejši nasprotnik Pilsudskega. Vse druge skupine so igralle v sedanjih volilni borbi le podrejeno vlogo. Na čelu obeh glavnih sovražnih blokov sta stala oba tipična reprezentanta dveh diametralno nasprotnih si stališč: maršal Pilsudski na čelu vladnega bloka in sejmjski maršal Daszynski, star socialistični parlamentarec, znan že iz časov avstrijskega parlamenta, na čelu bloka srednje levice, kot simbol pravic parlamenta in kot vodilna glava celotne opozicije.

Volilna parola, s katero je srednja levica započela volilno agitacijo, je bila: likvidacija Pilsudskega režima, odstop njegove vlade, vzpostavitev polnih pravic parlamenta, ohranjanje demokratičnih ustanov, sestava parlamentarne vlade. Vladni blok pa je šel med volilne s parolo: uresničenje Pilsudskih ciljev, revizija ustave v smeri razširjenosti polnomočij predsednika republike, boj proti strankarstvu in odstranitev vsemogočnosti sejma. Poljske mase so bile napram tem volilnim geslom precej apatične in desorientirane.

Res je: volilne liste srednje levice so bile razveljavljene v 14 volilnih okrožjih in tudi nekatere druge opozicijske liste. Po mnenju opozicijskega časopisa samega bi to pomenilo izgubo kakih 64 mandatov, kar je verjetno, ker so bile liste razveljavljene baš v onih okrožjih, v katerih so pri prejšnjih volitvah radikalne socialistične in kmetijske stranke dobile večino mandatov. S tem so naravno narasle šanse vladnega bloka, ki so jih podprle še tudi upravne oblasti in pa dejstvo, da je bil ves volilni aparat v rokah vlade. Opozicija pa je tudi sama mnogo pripomogla k vladni zmagi, zakaj kljub temu, da je videla enotni naskok vladnega bloka na svoje pozicije, je bila razkosana in razcepljena in v sled tega niti ni mogla razviti sistematske volilne akcije.

Maršal Pilsudski je bil trdno prepričan o zmagi vladnega bloka in je še v svojem zadnjem intervjuju poudaril, da popolnoma izključuje poraz njegovega tabora in da ne more biti govora o tem, da bi se še kdaj povrnila vsemogočnost parlamenta. Mnogi so te njegove besede razumeli celo tako, da je bil Pilsudski — brez ozira na izid volitev — trdno odločen, izvajati svojo diktatorsko moč v državi tudi v bodoče in ures-

Mussolinijeve zavite grožnje

V LONDONSKEM LISTU ZAHTEVA REVIZIJO MIROVNIH POGODB, PRAVI, DA JE ZA MIR IN UPRAVIČUJE OBOROŽEVANJE ITALIJE.

LONDON, 18. novembra. »Daily Express« objavlja članek italijanskega diktatorja Mussolinija, ki ga je napisal o današnjem položaju v Evropi in o nevarnosti, ki grozi miru. Mussolini opozarja na nepravilnost versailleske mirovne pogodbe in priporoča takojšnjo revizijo. Zlasti se zavzema tudi za takojšnjo razorožitev, ker se vrši sedaj v vsej Evropi oboroževalno tekmoval-

nje, ki mora prej ali slej dovesti do katastrofe.

Zagovarjajoč politiko Italije poudarja, da se Italija mora oboroževati, ko vidi, kako se oborožujejo vsi njeni sosedi. Italija hoče mir, toda gorje narodu, ki bi žalil njen narodni ponos in njeno narodno čast ter zapletel Italijo v vojni konflikt. Če bo prišlo do tega, bo Italija storila vse, da ne bo izšla iz vojne kot premaganec.

Indijska konferenca v Londonu

ZAHTEVE INDIJSKIH KNEZOV.

LONDON, 18. nov. Včeraj je pričela plenarna seja indijske konference. Prvi seji je predsedoval sam min. predsednik Macdonald, koncem seje pa je bil izvoljen za predsednika lord Sankey. Podpredsedniki so vsi indijski knezi. Konferenca je določena za 3 dni. Navzoči so zastopniki vseh indijskih držav, 57 delegatov britske Indije in 15 delegatov angleškega parlamenta. Novinarji niso pripuščeni in dobivajo samo poročila od uradnikov.

Včeraj so zastopniki Indije obrazložili svoje stališče. Kakor poročajo današnji listi, zahtevajo, da mora podkralj kot zastopnik kralja ostati v Indiji, o dinastičnih vprašanjih v svojih državah pa morajo odločati knezi sami. Zahtevajo tudi soudeležbo pri vseh državnih poslih in razširjenje njih kompetenc. Vojska naj ostane še nadalje pod vodstvom podkralja, dokler vprašanje ne bo posebej rešeno. Pogodbe s krono morajo ostati neizpremenjene.

Deficit v ameriškem proračunu

WASHINGTON, 18. novembra. Predsednik Hoover je včeraj namignil, da bo letošnji proračun deficiten in bodo vrh tega radi naraščanja brezposelnosti potrebni še naknadni krediti. Prvič po svetovni vojni bo ameriški proračun torej deficiten. Vse konservativno republikansko časopisje objavlja tem povodom članke, v katerih izraža svoje nezadovoljstvo s sedanjo gospodarsko politiko ter naglašajo, da bi se moral deficit preprečiti ravno sedaj, ko gre za to, da ostanejo sedanje davčne olajšave še vnaprej v veljavi.

Rekonstrukcija Macdonaldovega kabineta?

LONDON, 18. novembra. »Daily Telegraph« poroča, da se vrše sedaj med delavsko stranko in liberalci nova pogajanja za čim ožje sodelovanje. Delavska stranka je namreč odločno proti temu, da bi se razpisale sedaj nove volitve. Vrh tega se pojavlja v njej močno gibanje, ki gre za tem, da naj bi prevzel Macdonaldovo mesto Henderson, finančni minister Snowden pa naj bi sploh izstopil iz vlade. Vsa ta vprašanja pa je treba vsekakor razčistiti prej, predno bi se vršile nove volitve. Disident liberalne stranke, sir Simon je

ničiti cilje, ki so ga maja 1926 pripravili do državnega udara.

Med volilnimi rezultati, ki izkazujejo, da ima od 444 mandatov vladni blok 248, srednja levica 79, narodni demokrati 67, ostalo pa razne manjše stranke in narodne manjšine, so zlasti zničilni rezultati nemške manjšine. V takozvanem koridorju, na Pomorjanskem, je nemška lista izgubila oba državnata mandata in se je izkazalo, da je ta pokrajina po ogromni večini poljska, kar je važno z ozirom na nemško akcijo za

imel v svojem volilnem okraju z ozirom na nova pogajanja delavske stranke z liberalci zanimiv govor o skrajno težavnem položaju liberalnih poslancev v parlamentu. Oni se takorekoč ne smejo niti gani. Nobenega protipredloga ne morejo staviti, ker so v stalni nevarnosti, da bi glasovali zanj tudi konservativci, samo da bi vrgli sedanji Macdonaldov režim. Ta položaj pa je nevzdržen tako za liberalce kakor tudi za parlament sam.

Brezposelnost v Italiji

RIM, 18. novembra. Čeprav je pri gradnji javnih cest zaposlenih nad 50.000 delavcev, je naraslo število brezposelnih v Italiji tekom meseca oktobra na 496.000, med njimi 119.000 žensk. Najbolj se pozna brezposelnost v Lombardiji, kjer vlada med prebivalstvom radi tega silno nezadovoljstvo s sedanjim režimom.

Madžarski „Gott erhalte“!

BUDIMPEŠTA, 18. nov. Vsi legitimistični listi objavljajo danes poziv grofa Appolonyja, v katerem naglašajo, da bo Oton Habsburg 20. tm. dopolnil 18 leto in dosegel polnoletnost. Madžarskemu narodu ni dano, da bi se ob tej priliki

revizijo mirovne pogodbe baš glede tega ozemlja. Tudi v Gornji Šleziji so Nemci od dozdajšnjih 6 oboržali samo tri mandate. Sploh so narodne manjšine pri teh volitvah izgubile tretjino vseh svojih dozdajšnjih mandatov.

Ni dvoma: politično življenje na Poljskem, ki je tekom zadnjih let kazalo mnogokrat silno nezdrave oblike, se bo po sedanjih volitvah nekoliko pomirilo in moglo usmeriti v pozitivnejše delo. To je tudi v interesu Male antante in naše države.

poklonil svojemu bodočemu kralju, zato naj proslavi dogodek s tem, da izobesi na vseh poslopih državne zastave in zaobljubi večno zvestobo..... Gott erhalte!

Zopet bančni polom v Ameriki

NEW YORK, 18. nov. V južnih državah je plačila ustavilo zopet več bank. Prva je zaprla prostore banka Kentucky v mestu Louisville, ki je razpolagala s 54 milijoni dolarjev. Njej je sledila cela vrsta manjših, ki so prišle v velike denar ne težkoče.

NA DUNAJU ARETIRANI AMERIŠKI LETALEC.

DUNAJ, 18. nov. Policija je aretirala ameriškega letalca Levina, ki je svoj čas z letalom »Columbia« letel iz Amerike v Nemčijo. Levin je obtožen, da je ponarejal denar.

Čudno postopanje.

Kakor doznavamo, je Sokolsko društvo pri Sv. Juriju ob Ščavnici prosilo tamošnjega šolskega upravitelja, da bi dal društvu za njegovo udejstvovanje (n. pr. proslavo 1. decembra) na razpolago šolsko sobano. G. šolski upravitelj je prošnjo čisto brez potrebe predložil krajevnemu šolskemu odboru, dasi je za odločitev glede takih prošenj (glasom tozadevnih odlokov ministrstva prosvete) kompetenten edino šolski upravitelj ter nima torej krajevni šolski odbor pri tem prav nič govoriti. In kakor je bilo pričakovati, je krajevni šolski odbor prošnjo — odbil! Komentarja ni treba! Upamo pa, da bo g. sreski načelnik ljudskotomarskega krajevni šolski odbor, kaj je njegova dolžnost napram Sokolu kraljevine Jugoslavije!

Zagoneten napad.

Ko se je sinoči krog 22. vračal čevlarski pomočnik Jernej Deželak iz mesta domu v Jezdarsko ulico, se mu je na Glavnem trgu pridružila 34letna Marija Š., ki je za 5 let izgnana iz Maribora, in ga je spremljala do jahalnice v Jezdarski ulici. Na dvorišču jahalnice je naenkrat skočil nekdo za njima in udaril s palico Deželaka tako močno po glavi, da se je ta zgrudil in padel v nezavest. Šele krog pol 1. ponoči se je zavedel in šel domu. Doma je danes jutraj rgtovil, da mu manjka srebrna ura s srebrno verižico in listina s 130 Din. Kdo je bil napadalec ne ve in tudi ne, kdaj in kako je izginila njegova spremljevalka.

Avto v plamenih.

Trgovec Fr. Roškar iz Ruš je včeraj zvečer krog pol 18. pred Zadr. gosp. banko hotel spraviti v pogon motor svojega tovornega avta. Pri tem pa se je vžgal stroj in mali plameni so začeli objemati avto. Seveda je motor takoj ustavil in s pomočjo nekega mehanika ogenj pogasil. Škode razen nekaj malega na motorju ni nobene.

Miklavž in Božiček izbirata darove.

Otroci naprosite stariše, da Vas priporočijo Miklavžu in Božičku, ki naj Vas osrečita s temi srčkanimi mladinskimi knjigami, ki jim na svetu ni enakih: Potovanje in čudovite prigode Tomija Popkina, Prigode gospoda Kozamurnika, Janko in Stanko. Prigode porednega Bobija, kralj Debeluh in sinko Debelinko, princeska Zvezdana, bratec Branko in sestra Mica, Skok, Cmok in Jokica. Vse te knjige dobite vedno v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru. Aleksandrova c. 13.

Primorske vesti

»Dopolavoro« je fašistična institucija, katere namen je, nuditi pred vsem mladini v prostem času, po izvršenem dnevnem delu poduk, razvedrilo in zabavo. Slovenskih izobraževalnih in pevskih društev ni več v Julijski Krajini. Nado-mestiti jih ima dopolavoro. Med našim ljudstvom doslej še ni prišlo čez prve pričetke te organizacije ali s prihodnjim letom hoče fašizem uvesti »dopolavoro« po vseh obmejnih pokrajinah, kjerkoli je kaj prilike za to, da ne odpade poitali-jančevanje, pričetu v ljudski šoli. V zbi-rališčih po delu bodo razlagali slovenski mladini, kako je Italija velika in močna, učili jih bodo peti italijanske pesmi, ka-ko malenkostno igro bodo vpriporili ob priložnostih in malo športa bodo gojili. »Dopolavoro« se niti primerjati ne da z veljavo naših nekdanjih kulturnih društev. Po tej organizaciji se imajo mla-deniči in dekleta vedno bolj odtujevati svojemu slovenskemu domu in iz njih hoče fašizem ustvariti generacijo, v ka-teri bo z lahkoto slovenski jezik izginil tudi iz cerkve. Odprto ostane vprašanje, ali bo vse tako uspelo, kakor je namišljeno. Vodja sindikatov Domeneghini je rekel nedavno, da vzbuja Kras gledé dopolavora vendar le nekaj skrbi v njem... »Kajti tja zahajajo čez mejo šakali in hijene z namenom, da postane ondoto ljudstvo njihov plen.«

Tržaška občina je bila sklenila, da se ustanovi v mestu osrednja mlekarina, ali ko je rimska vlada nepričakovano odredila, da naj se ukinejo vse priprave za ustanavljanje osrednjih mlekarin po mestih, je seveda takoj prenehala za ustanovitve mlekarne in Trstu započeta akcija. Vlada pravi, da se dosedanje ta-ke osrednje mlekarne niso obnesle. Trst porabi dnevno do 600 hl mleka. Po ve-čini ga dobiva iz okolice in zaledja, oko-li 100 hl pa ga daje mlekarina Soresina pri Cremoni. Tržaška podružnica te mlekarne se okorišča z nastalim položajem in dobiva mleko tudi iz Vipavske doline. Borba v mlečni trgovini se razvija v prid Soresini in če obvelja zahteva tržaškega mesta, da mora biti vse mleko pasterizirano, bo prenehal vsako-dnevni donos mleka iz okolice v mesto popolnoma.

Šolski skrbnik Mondino nadzoruje šole in se udeležuje raznih fašističnih pri-reditev. Kjer le more, tudi govori, vedno precej enako. Zgraža se posebno nad dogodkom v Vrhpolju in proslavlja Sot-tosantija. Primorski Italijani imajo o tem svojo sodbo, katere se naslanja na dejstvo, da je učitelj Sottosanti zelo su-rovo postopal s slovenskimi otroki, jih pretepal in jim celo v usta pljuval. Mon-dino hujša na svojih posetih učitelje, da se ne smejo v nobeni reči udati in nobene slovenske besede ne smejo več trpeti v šoli. Učiteljev je v Julijski Kra-jini malo, skoro dve tretjini je učitelje, ki dobivajo nova navodila za postopanje v šoli. Ni dvoma, da bodo še brezobzir-nejši kot doslej ravnale s slovensko de-co v šoli in izven nje. Potem bo uspeh šole še slabši in bo še več otrok obse-dele v prvem razredu. Taka šola se omrzi otroku, zato pa obisk šole že znatno pada. Slovenske šole pa so bile ved-no polne vesele, ukaželine naše mladine! In uspeh slovenskih šol je bil vedno sijajen.

Odvetniki, ki so se priselili iz Italije v primorske pokrajine, so ošabni gos-podje, ki se pogostoma zapletejo v spore z domačimi Italijani, kateri so skoro sami potujočenci. Zalijo jih, zaniču-jejo in kažejo jim, da so visoko nad nji-mi, katere treba pravzaprav šele poitali-jančiti. Samo z italijansko govorico človek še ne postane Italijan. Tudi v poklicih jim hočejo škodovati, da bi iz-ginili s pozorišč, na katerem gre prvo mesto regnikolom. Pulski odvetnik dr. Gi-axa je bil obsojen v Puli na 10 mese-cev zopora in globo 1100 lir, ker je ob-rekoval znanega brodolastnika Marka Martinolicha iz Malega Lošinja. Pri pri-zivni razpravi na Reki pa je bil dr. Gi-axa oproščen obtožbe obrekovanja, katero je Martinolich s pričami dokazal v Puli, in obsojen na globo 600 lir radi navad-nega razžaljenja časti. Dr. Gi-axi sta priskočila na pomoč kot branitelja po-slanca Farinacci in Duda. Martinolich

si bo posebno dobro zapomnil, da je na-stopil Dalmatince Duda proti njemu, Istranu, nad katerim sedaj triumfira pri-seljenec regnikolo dr. Gi-axa.

Ob meji je težko življenje. Mnogi ima-jo sorodnike na oni strani pa hodijo k njim po moko. S strani občinske oblasti je rečeno ljudem, da je to dovoljeno, ali če obmejna straža zaloti tako osebo z moko, se prično neprilike, ki končajo navadno pred sodiščem. Gospodinja Franja Bogatajeva pri Črnomvrhu je po-slala svojo hčer po 35 kg moke onstran meje. Hčer so prijeli stražniki in Boga-tajeva je morala pred sodnike v Gorici, ki so ji povedali, da je dovoljeno prena-šanje moke do 10 kg. Ker je dobila več, je obsojena na globo 53 lir in mo-ka se zapleni. 13letni Poženelov Tonček iz Lomov je tudi nesel moko z onstran domov. Pozvan je bil pred sodnike, ki so razsodili, da deček ni vedel, kaj je dovoljeno in kaj ne. Zato je obtožbe oproščen ali moka se zapleni. Tako na-berejo precej kilogramov moke za faši-stične želodce, ubogi kmetijski ljudje pa imajo sitnosti, stroške in v marsikateri družini je pomanjkanje zbog takih ob-mejnih razmer.

Gorici so dali ime Slovenci, ki so tvo-rili v mestu vedno večino. V zgodovin-skih spisih se nahaja slovensko ime Go-rica že leta 1001. Porcia Jeronim piše v svoji »Descrizione della Patria del Friuli« leta 1567 o rabi jezikov v Gori-ci: »per il piu usano familiarmente ed ordinariamente tre lingue, tedesca, schia-va ed italiana« (večinoma govore doma in navadno tri jezike: nemški, slovenski in italijanski). Gorica ni nikdar kazala italijanskega lica ne po svojih stavbah in ne po svojem prebivalstvu, katerega devetdeset odstotkov je bilo slovenske krvi. Poitalijančevanje je pospeševala avstrijska primorska politika, ki je dala italijanski manjšini primat v deželi. V Gorici je bilo pred vojno od 30 tisoč prebivalcev Slovencev več kot Italija-nov. Pristnih Italijanov ni bilo niti dva tisoč. Saj imajo »Goriziani« same slo-venske priimke: Čičigoj, Gorjan, Bre-zavšček, Planišček, Bitežnik, Cvetrež-nik, Kolenc, Humar, Kocijančič, Peršič, Rjavac itd. Pa trdijo po fašističnih no-vinah, da je bila Gorica vedno čisto ita-lijansko mesto.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 18. novembra ob 20. uri »Dnevi našega življenja«, ab. A. Kuponi.
Sreda, 19. novembra. Zaprto.
Četrtek, 20. novembra ob 20. uri »Lut-ka«. Ab. C. Kuponi.

Iz gledališča. V četrtek, 20. t. m. se bo ponovila Audranova opereta »Lutka«, ki zaradi svoje nad vse zabavne vsebi-ne in priske muzike občinstvu izredno ugaja. Ab. C. Kuponi.

Prihodnja premijera v maribor. gleda-lišču se bo vršila v nedeljo, 23. t. m. ob 20. uri. Vpriporila se bo optimisti-čna komedija dramatika Marcela Achar-da »Življenje je lepo«, ki so jo vprizar-jali lani z največjimi uspehi v Ljubljani. Sodeluje skoro ves dramski ansambl, režira g. J. Kovič.

Veliki zgodovinski film »Hadži Murat« bo predvajan v kinu Union le še danes, jutri in v četrtek. Opozorjamo vse one, ki ga še niso videli, na čudovito krasne pokrajinske slike Kavkaza in šeg ta-mošnjih narodov, na petje donskih ko-zakov, na nedosežno lepo igro glavnega igralca Možjuhina, na prelepe slike iz carskega Petrograda in s carskega dvo-ra itd. Vsakomur bo žal, ako si krasne novele Leva Nikolajeviča Tolstoja ne bo ogledal v filmu.

Pobijanje nepismenosti v hrvatskem Zagorju.

Zagrebska banska uprava je sreskemu načelniku v Ivancu Izročila 3200 pisank in 1500 čitank za analfabete. Sreski na-čelnik je pozval vse šolske odbore in jim naročil, da napravijo sezname vseh ne-pismenih kmetov, da se bodo napravili tečaji za pouk nepismenih.

Mariborski in dnevi drobiš

Izhod iz današnje težke vinske krize

Na pobudo Vinarske posredovalne za-druge v Ormožu se je vršil 16. listopa-da v Ormožu zbor vinogradnikov iz or-moško-ljutomerskih gor. Zborovanja se je udeležilo nad 150 vinogradnikov. Predsedoval je sklicatelj Ivan Rojs, k posameznim točkam dnevnega reda pa je poročal predsednik Vinorejskega društva za Dravsko banovino g. Lovro Pe-tovar. V debato so posegali vinograd-niki prav temeljito. Jedro zborovanja je bilo vprašanje prodaje in izvoza naših vin v inozemstvo v smislu intencij Pri-vil. izvozne d. d. v Beogradu potom Vi-narskih zadrug z ozirom na sklep, ki je bil sprejet na sestanku Vinarskih zadrug v Mariboru dne 30. IX. t. l. Dočim je po-ročevalec g. Petovar zastopal stališče, da se more današnja vinska kriza od-praviti samo potom lastne samopomoči, da se čim več vina konsumira pri nas doma in da zadružništvo ni poklicano, ali vsaj ni še na taki stopnji napredka, da bi lahko pri izvozu sodelovalo, je predsednik Rojs pojasnjeval, da je edi-no dobro organizirano zadružništvo po-klicano v prvi vrsti k sodelovanju pri rešitvi današnje vinske krize že z ozi-rom na socialno pravičnost, ki velevala da oni uživa dohodke iz vinogradniš-tva v prvi vrsti, ki se s pridelovanjem vina peča in to so vinogradniki. Troša-rina na vino se naj zniža. Na brezalko-holne pljače, osobito na Chabeso, se naj pobira od občin občutna trošarina. Ker so cene vinu padle, se naj zniža tudi zemljarina. Prav temeljito se je obrav-navala točka glede slovesa ljutomerske-ga vina, ki je kot kardinalna točka iz-zvala obširno polemiko in vprašanje, kje tiči krivda, da ljutomersko vino ne uživa več tistega slovesa kot nekdanj in za kupce nima več nekdanje privlačne sile. Da se spet upostavi ugled ljutomerske-mu vinu, je potrebna organizacija vseh vinogradnikov potom zadružništva z nalogom, pridobiti kupce v kleti produ-centov. Avstrija, ki ima napram vsem državam, ki producirajo vino, enake ob-veznosti, se naj potom naše diplomaci-je privede do tega, da zniža za vse dr-žave uvozno carino na vino, ker s tem pridobi le naša država, osobito Drav-ska banovina, iz katere so krili Avstriji-ci svojo potrebo na vinu že od nekdanj in je sigurno, da se bodo obrnili v naše ljutomerske gorice takoj, ko se uvozna carina na vino zniža. Reševalo se je tu-di vprašanje o pristopu vinogradnikov k Vinorejskemu društvu in o pristopu k vinarskim zadrugam, ki se pečajo s pro-dajo vina. Da bo država zadruga z mo-čnim članstvom denarno podprla in da-la na izkazane zaloge vina predujme, se lahko računa posebno tedaj, če bi se iz-voz naših vin vršil preko Vinarskih za-drug v inozemstvo. Večje število vino-gradnikov je prijavilo svoj pristop k Vinski posredovalni zadrugi, ki posredu-je prodajo vina za kupce brezplačno.

Požar v vojaškem skladišču.

Danes zjutraj krog tričetrt na 7. je izbruhnil požar v vojaškem intendan-tskem skladišču v ulici Ob železnici. Tam je bilo na hodnikih in v veži poslozja nakupičenih 40 bal slame, ki je pričela goreti iz doslej še nepojasnjenih razlo-gov. Najbolj verjetno je, da je kdo v bli-zini odvrnil kos gorečih cigarete, ki ga je veter odnesel k slami. Vojaštvo je najprej poskušalo požar ugasiti, vendar se ni posrečilo in so morali poklicati po-žarno brambo, ki je ogenj pogasila. Zgo-rela je vsa slama in uničenih je tudi več vrat. Poslopje samo ni mnogo poškodo-vano. Škoda še ni ugotovljena.

Za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju

priredi Slov. žensko društvo v Maribo-ru veliko javno tombolo dne 3. maja 1931 ter opozarja na to že danes vse ob-činstvo, zlasti pa tudi druga društva s prošnjo, da bi se na to ozirala.

VII. kurz češkega jezika (brezplačen) bo začel v petek, dne 21. t. m. ob pol 7. v češki šoli, Cankarjeva ulica. Vpis še v petek ob 6. zvečer. — L.-C. liga.

KINO

Grajski:

Samo še dva dni, svetovni velefilm:
KAPETAN DREYFUS
V predpripravi: Sijajna dunajska ope-reta: MOGOČE TO NOČ...
Siegfried Arno, Jenny Jugo.

Union:

Samo še nekoliko dni:
HADŽI MURAT
Velezvočni film. — Ivan MOSJUHN.
Betty AMANN, Lili DAGOVER.
Po romanu Tolstoja!

Predstave v obeh kinih ob delavni-kih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri.
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLLO KINO

V soboto 22. in nedeljo 23. novembra
Broadway
Senzacija. Znižane cene.

Spored telovadne akademije

Sokola Maribor-matica v soboto 29. t. m. ne bo zaostajal za onimi prejšnjih let. Obsega 9 točk, večinoma telovadne skladbe čeških avtorjev. Najefektnjša utegne biti sestava Sokola Karlskega, Praga X, vaje s kockami za 9 izvežba-nih telovadcev, po svoji monumentalno-sti učinkujoča skladba na posebno god-bo. Gotovo ne bodo zaostajale vaje na orodju, ker ima Sokol Maribor-matica v svojih vrstah več tekmovalcev v le-tošnjem slovenskem sokolskem prvenstvu, med njimi jugoslovenskega prva-ka in zmagovalca v mednarodni tekmi v Luksemburgu. — Vstopnice za akade-mijo se še dobe v trgovinah Bureš in Majer.

Obisk črnogorskih kmetovalcev v Ma-riboru.

Sinoči z vlakom ob 18. je prispelo v Maribor 38 kmetovalcev iz Zetske ba-novine, ki so se mudili te dni po ljub-ljanskem okrožju in si ogledovali razne kmetijske zavode, ustanove in naprave. Včeraj pa so si ogledovali kmetijsko šo-lo v Sv. Jurju ob j. ž. Pri prihodu v Ma-ribor sta jih na kolodvoru pozdravila g. ravnatelj Priol imenom Vin. in sadl. šole ter kmet. referent g. M. Zupanc. Prenočili so sinoči deloma v Maribor-skem dvoru deloma pri Zamorcu. Danes zjutraj so že navsezgodaj prišli na Vinarsko in sadjarsko šolo ter so si pod vodstvom g. ravnatelja Priola pregleda-li zavod ter vse njegove naprave, pose-stva, vinograde, živinorejo itd. Po obedu v šoli so se ob pol 13. z avtobusom odpeljali proti Rušam. Mimogrede so si v Miklošičevi ulici še pogledali štajer-sko sadjarsko zadrugo. V Rušah so si ogledali tvornico za dušik. Nazaj grede so se ustavili tudi v viničarski šoli v Pekrah. Zvečer imajo večerjo v Vinar-ski in sadjarski šoli, nato pa se ponoči odpeljejo naravnost v domovino.

TRENCHOATI,

površniki, hubertusplašči, usnjeni lopki, kože, pliši, snežni čevlji, snežni škornji, galoše, kakor tudi razno manufakturno blago na obroke. ORNIK, Maribor, Ko-roška cesta 9. XLIII

Božični bazar s čajanko

priredi tudi letos podporno društvo za revne učence v Mariboru in sicer dne 1. decembra popoldne v veliki Unionski dvorani. Odbor prosi osobito naše gos-pe in gospodične, da kakor lani, žrtvu-jejo prispevek za bazar — bodisi v ro-čnem delu, igračah ali malenkostih, ki so mnogokrat doma v napotju po pre-dalih, a jih je mogoče pri tej priliki vnovčiti za revnega otroka ter mu nu-diti obleko ali vsaj srajčko za hudo zi-dmo. Eventuelne darove blagovolite z imenom oddati pri g. Wögererju v Slo-venski ulici ali pri šolskem slugi na dvo-rišču Cankarjeve šole.

Belo pleme propada

BODOČNOST PRIPADA ŽOLTEMU PLEMENU, KI IMA ZELO RAZVITO KULTURO.

Claude Farrere se je pravkar vrnil iz Maroka. Ker je poznan kot nenavadno razborit človek, ki mnogo potuje in še več opazuje, so ga posetili novinarji in ga vprašali, kaj vse zanimivega je opazil na svojih dolgih potovanjih.

Trdno sem prepričan, je rekel Claude Farrere, da so dnevi gospodstva belelega plemena seštet, gospodji bodočnosti pa so drugopoltni. Belo pleme je v dekadenci, drugopoltna plemena pa napredujejo. Žolta nevarnost je postala že prislovica, vendar bi bilo bolje govoriti o »drugopoltni nevarnosti«, ker je koeficient razvoja črnih, žoltilih in rdečih ljudi znatno večji kakor pri belih. Kljub slabemu gospodarskemu položaju se drugopoltni tudi bolj množijo kakor beli. Ako pa se dvignejo tudi v gospodarskem pogledu, bo njihova sposobnost množenja še večja.

Naravna posledica tega bo, da bo sledila njihova invazija v področja belelega plemena. To se najbolj jasno vidi že sedaj v Ameriki, kamor se neprestano seljujejo žolti Japonci in Kitajci in sicer na veliko nevoljo belelega plemena. Še večji pa je dotok drugopoltnih v Avstralijo, kjer so še ogromna področja neusajena.

Kitajci po mojem mnenju daleč nadkriljujejo v kulturi belo pleme. Sedanje brezglavo stanje v tej ogromni državi igra nobene vloge. Zgodovina Kitajske pokazuje čisto 30—50 letno medvladje, ko se je država vživljala v najstrašnejši anarhiji. A vse to je podoben onim bolnim motnjam, po katerih se ves človeški organizem osveži in oživi. Po takih časih nastopi običajno »zlati doba«.

Neverjetno visoko kulturo žoltega plemena ne moremo niti oddaleč primerjati z mnogo manjšimi kulturnimi sposobnostmi zamorcev. Zamorci nenavadno naglo dozore, ko pa dosežejo gotovo mejo, se ne razvijajo več. To se more opaziti zlasti v ameriških šolah. Sedemletno zamorsko dete je tako razvito, kakor 10letno belo. To pomeni, da v skupnih šolah črni otroci bolje napredujejo kakor beli. V višjih razredih srednjih šol pa je položaj že drugačen. Razvoj misli zamorca ostane vedno enostaven in njegovo opazovanje sveta je priprosto, kakor tudi njegova literatura in u-

metnost. Zato zamorci, čeprav jih je mnogo več, ne morejo postati nevarnost za belo pleme in jih tudi ne moremo smatrati za naše naslednike.

V splošnem je moje mnenje, da je Azijat v vsakem pogledu enak Evropeu. Obenem pa moram pripomniti, da smatram pod pojmom Azijat samo moške. Z belo ženo namreč ne more konkurirati nobena drugopoltna žena: niti v ženskosti, niti v zvižanosti niti v značaju duše, niti v okusu, civilizovanosti in spolni privlačnosti.

»Ali bi bila nevarnost za človeštvo, ako bi zavladovala na svetu drugopoltna plemena?« so vprašali novinarji.

»S stališča človečanstva gotovo ne. Žolto pleme nikakor ne ogroža kulture. Osvajanje ozemlja more smatrati belo pleme kot nevarnost samo vsled egoizma. Strašna nevarnost pa je vsekakor, ako pride do boja na življenje in smrt. Zato smatram boljše, kot največje nasprotnike vsake narodne kulture, ker hujšajo drugopoltno proti belemu plemenu. Škodljivi pa so tudi poizkusi Amerikancev in Avstralcev, ki hočejo s posebnimi zakoni preprečiti doseljevanje drugopoltnih plemen. To so zelo nevarne metode, ker samo povečujejo sovražstvo drugopoltnih do belih, ki so sedaj na vladi. Ako se že govori o obrambi, tedaj smatram kot edino uspešno metodo proti žolti invaziji izboljšanje našega socialnega položaja, povečanje porodov in zmanjšanje umrljivosti vse do tle, dokler se tudi belo pleme ne bo tako naglo množilo kakor druga plemena. Toda tudi od tega ne moremo pričakovati nobenih čudežev. Kadar kakemu plemenu preide življenska doba, potem se postara in začne propadati ter končno izumre. Prav tako pač kakor posamezen človek. Problem drugopoltnih plemen, posebno azijskih, je zelo resen problem. Vendar pa toliko časa ne bo rešen, dokler ne dosežejo vsi narodi daljnega vzhoda svojo samostojnost in neodvisnost. Žolto nevarnost bomo še najlažje preprečili, ako bomo živeli z azijskimi narodi v čim boljsem prijateljstvu, ne pa v sovražstvu. Priti moramo z njimi v zaupne odnose in gledati moramo, da se poglobimo v njihovo duševnost in jim pomagamo, da bodo tudi oni razumeli nas.«

Moderni Salomon

Dve ženski, ki ste imeli na deželi v bližini Pariza kokošijerejo, sta se nekega dne srdito spri. Ena od obeh je obdoližila tovarišico, da ji je ukradla dve mladici kokoši, kar pa je ta odločno zanikala. Stvar je prišla končno pred policijo in je dobil neki orožnik nalog, da naj dogodek natančno preišče. Ukazal je obema sosedinjam, naj odpreta vse svoje kurnike in izpusti perutnino na prosto. To se je tudi zgodilo. Orožnik je pustil, da se je perutnina nekaj minut prosto zabavala, nato pa je poklical par vaških paglavcev in jim rekel, da naj napravijo čim hujši hrup. Paglavci so bili seveda s tem zelo zadovoljni. Vse prestrašene so kokoši zbežale na domača dvorišča. Čim je bila vaška cesta zopet izpraznjena, je orožnik preiskal obojestranske kurnike in glej, tožiteljica je imela dve mladi kokoši več, njena sosedinja pa dve manj. Ukradeni dve kokoši ste prišli na ta način zopet v domači kurnik, nepoštena sosedinja pa je bila izročena sodišču.

Uporaba letal v poljedelstvu

Poizkusi, ki so jih izvršili v Ameriki, so pokazali, da je setev s pomočjo letal, kadar gre za velike komplekse zemlje, mnogo rentabilnejša kakor običajni način z rokami ali strojem. Neki farmar v Oregonu je imel 2.000 jutrov zemlje, katero je bilo treba posejati. Izračunal je, da ga velja setev za vsako jutro več sto dolarjev, ako se posluži človeške roke. Vrh tega bi trajala setev 4—6 mesecev. Zato se je naglo odločil in kupil letalo, s katerim je v 2 dneh opravil vso setev z dnevnim izdatkom 40 Din, vrh tega pa je prihranil še skoro polovico žita, potrebnega za setev s človeško roko. Preureditev letala za ta specijalni namen je bila čisto enostavna: potreben je bil samo rezervoar za žito in posebna cev, ki je vodila proti repu. Žito je teklo iz rezervoarja do konca cevi, od koder je potem enakomerno padalo na zemljo s pomočjo vetra, ki ga je ustvarjal zračni vijak letala. Farmar je tako z letalom v 15 minutah lahko posejal 100 jutrov zemlje.

Strašna rodbinska tragedija

V mali občini Malini pri Rakonicah se je odigrala strašna rodbinska tragedija. 32 letni delavec Jurij Biedermann je izvedel, da ga njegova žena goljufa z nekim drugim delavcem. V trenutku duševnih zmotenj je zgrabil za samokres in ustrelil svojo ženo, ki se je težko ranjena takoj zgrudila nezavestna na tla. Nato je nesrečnež planil na svoje 4 otroke, stare 4—9 let ter vse zadavil. Končno je pognal še sebi kroglo v glavo in se težko ranil. Njega in ženo so v brezupnem stanju prepeljali v bolnico, kjer sta kmalu podlegla težki poškodbi.

Papežev zlati telefon.

Nedavno je bil montiran na papežev mizo nov zlat telefonski aparat, ki mu ga je podarila ameriška International Telephone and Telegraph Company. Ta zlati telefon je obložen s štirimi glavami evangelistov, v srebru in emailu. Ni še znano, ali se bo papež posluževal aparata, ker dozdajna tradicija ne pozna slučajja, da bi papež osebno telefoniral.

Pogozdovanje v naši državi.

Ministrstvo za šume in rude je izdalo nova navodila za pogozdovanje po celi državi, ki se mora pričeti takoj in so odobreni že tudi zadevni krediti. Sadike se bodo dobile deloma iz inozemstva, deloma pri domačih državnih in privatnih gozdarskih društvih in podjetjih. Dva milijona sadik se mora zasaditi v južnih krajih še do konca tega leta.

Ogrska protihabsburška liga

je na slavnostni kongres slovaške evangeljske cerkve v Prešovu poslala pozdravno pismo, v katerem naglašja, da so tudi Madžari pod habsburškim gospodstvom hudo trpeli. Spominjajoč se spominskih svečanosti za slovaškimi žrtvami avstrijskega generala Caraiffa povdaria pismo, da je tudi madžarski narod moral — kakor Slovaki — prenašati »vse okrutnosti in narode uničujoče tendence« s strani Habsburžanov.

Sport

Iz Ljubljanskega plavalnega podsaveza.

Jug. plavalni savez je potrdil glavno skupščino LPP, ki se je vršila 31. oktobra v Ljubljani. Obenem je razveljavil drugo skupščino, ki se je vršila 9. t. m., češ da ni bila pravilna. Savez je nadalje odredil, da mora stara uprava v 5 dneh oddati ves arhiv v roke predsednika prof. Kuljiša in tajnika Pöschla.

Glasom sklepa saveza je potrjen sledeči novi odbor LPP: predsednik prof. A. Kuljiš, podpredsednik inž. I. Medved, tajnik I. A. Pöschl, tajnik II. S. Sancin, teh. ref. B. Krameršič, blagajnik O. Tuma; odborniki: dr. Lapaine, arh. Spinčič, M. Pevalak, A. Gnidovec, I. Sevnig, kap. Vizjak in Vončina; revizorja: prim. dr. Jenko in dr. Odon Planinšek

Zimsko-sportni program Mar. zimsko-sportnega podsaveza.

6. I. 1931: Sankaška tekma ISSK Maribora za prvenstvo Pohorja pri Ruški koči.
 11. I. 1931: Klubske tekme v smislu razpisa JZSS: SPD Maribor pri Klopnem vrhu.
 18. I. 1931: Podsavezna smuška tekma na Pohorju za prvenstvo Dravske banovine in mariborskega zimskosportnega podsaveza.
 11. I. 1931: SPD Mežica, interna smuška tekma na Podpeči.
 25. I. 1931: Podsavezna skakalna tekma za prvenstvo podsaveza pri Mežici.
 8. II. 1931: Vztrajnostna smuška tekma cca 40 km za prehodni zlati pokal Meinel & Herold od M. S. K.: Klopni vrh—Vuzenica.
 15. II. 1931: Skupinski tek SPD Maribor—Ruše pri Mariborski koči.
 15. II. 1931: Smuška tekma za prvenstvo Maribora: ISSK Maribor v okoli Maribora.
 22. II. 1931: Smuški tek Celjska koča—Apnenica od SPD Celje.
 29. II. 1931: Tekma v smuku Ribniška koča—Ribnica na Pohorju, priredi SPD Maribor.
- Drsalna tekma se bo določila po vremenskih prilikah, izvedla pa se bo v Mariboru.

Ogromne izgube ameriške industrije.

Komisija, ki jo je imenoval predsednik Hoover z nalogo, da prouči vzroke naraščajoče brezposelnosti in predloži potrebne mere, je ugotovila, da ste dve industrijski panogi, gradbena in avtomobilska, vsled redukcije dela povzročili brezposelnost nad enega milijona delavcev. Izgube samo teh dveh industrij v tekočem poslovnem letu znašajo nad poldrugo milijardo dolarjev (nad 84 milijard dinarjev).

Batja kupil dvoje letal v Angliji.

Iz Londona javljajo, da je znani češki industrijalec Batja kupil v Angliji dvoje letal tipa Moth s Puss-motorji. Letali čakate v Edgwaru na start v Zlin, čim bodo izvršene formalnosti registracije.

Zdravstveno-higijski kongres.

V okviru mednarodnega vzorčnega velesoja v Milanu bo od 12. do 27. aprila 1931 drugi mednarodni kongres za zdravstveno tehniko in higijeno mest, obenem pa tudi razstava, katere se bodo udeležile skoro vse evropske države.

1 milijon dolarjev za mladinsko skrbstvo.

Ameriški milijonar George Eastman je podaril 1 milijon dolarjev (56 milijonov Din) v svrhu ustanovitve zobne in vratne klinike za šolsko decu v Parizu.

Nov reparacijski material iz Nemčije.

V kratkem prispe iz Nemčije zopet nova partija materiala na račun lanske letošne reparacijske kvote. Material sestoji iz mostovnih konstrukcij, premičnih hiš, poljedelskega orodja in največ iz železniškega materiala za normalne in ozke tira.

Zračna poštna služba preko Atlantika

»New York Times« javljajo, da se pogajajo zastopniki Pan-American Airways in British Imperial Airways radi ustanovitve skupno obratovane prekoatlantske zračne poštne proge čez Azorjsko in Bermudsko otočje, ki bi se naj pozneje izgradila v ekspresno potniško službo. Pogajanja so se pričela minulo soboto v New Yorku. V načrtu je, da bi letala ameriške družbe vozila do britanskega Bermudskega otočja, odtam naprej pa britanska. »Times« javljajo, da so britanski inženirji izdelali konstrukcije za orjaško vodno letalo, ki bi imelo akcijski radij 3000 morskih milj. Ta tip bi prevzel zvezo med Anglijo in Bermudskimi otoki preko Azorov.

Silni dohodki nemških industrijskih in filmskih magnatov

Nedavno si je dal predsednik nemške republike Hindenburg sam znižati svojo plačo, obenem pa so znižale plače tudi raznim drugim visokim državnim funkcionarjem, vse z ozirom na veliko ekonomsko stagnacijo. Toda so še v Nemčiji drugi ljudje z ogromnimi dohodki, ki niso v skladu z današnjim ekonomskim stanjem. Generalni ravnatelj industrijskih podjetij v Porenju in na Westfalskem imajo letne plače od 500.000 do 600.000 mark; ravnatelj proge Hamburg—Amerika 600.000 mark; generalni ravnatelj Ruhr-Montantrusta ima 400.000 mark, člani direkcije Nemške banke se morajo zadovoljiti vsak »samo« s 350.000 markami na leto; generalni ravnatelj nemške državne ban-

ke ima 340.000 mark, ostali ravnatelji pa »samo« po 180.000 mark; ravnatelj električne centrale v Berlinu ima 210.000 mark, ravnatelj vodovoda mark 120.000. Intendant raznih radio-postaj ima »beraške« plače od 40.000 do 100.000 mark. Na najslabšem je šef novinskega presbitorja berlinskega velesejma, ki ima samo 36.000 mark, dočim ima njegov kolega v Leipzigu 203.000 mark.

Ako računamo, da je ena marka 13 in pol naših dinarjev, si lahko predstavljamo, kakšne so te plače. Tudi v filmski industriji so plače in honorarji igralcev in režiserjev ogromne. Dupont je imel z »Emelko« pogodbo, s katero se je zavezal, napraviti v dveh letih tri filme, in je dobil za to »malenkost« 200.000 mark (2.700.000 Din).

Jugoslovan — šef porodniške klinike v Strassbourgu.

Za šefe porodniške klinike in oddelka za ženske bolezni na medicinski fakulteti v Strassbourgu je bil izvoljen te dni dr. Siniša Tasovac, naš državljan. Dr. Tasovac je bil več let asistent najznamenitejših profesorjev na tamkajšnji univerzi in je znan zlasti kot izvrsten kirurg in specialist.

Pomiloščeni Metuzalem.

Pred 12 leti je bil v San Paulu v Braziliji obsojen 92letni starček Franc Asis radi uboja na dosmrtno ječo. V starosti 104 let, torej čez 12 let, je bil sedaj pomiloščen in je že zapustil kaznilnico. Izjavil pa je pri odhodu, da bi mu bilo veliko ljubše, ako bi smel ostati prav do smrti v zaporu, kjer je bil dobro preskrbljen, dočim sedaj ne ve ne kod ne kam.

M. Zevacco:

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

In glej, ta hip se izloči iz teme človeška senca... Mož se približa skupini plemičev... Opoče se proti njim... ustavi se... upre oči v gospode... Kdo med njimi je lopov?... Kdo mu je ukradl ženo?... Kdo je uničil njegovo srečo, potepal njegovo srce?... »Ali ste vi Feron?« vpraša Franc I. s porogljivim glasom.

Mož se zbere z naporom in izkuša spoznati neznanca, ki ga je nagovoril. Pesti se mu stisnejo krčevito, kakor da bi ga hotele zadaviti... dvinejo se kvišku...

»Pa vi?« zaškriplje z zobmi. »Pa ti? Kdo si?... Kdo si?«

Zdajci mu omahnejo roke.

»Kralj, kralj!« zajecja siromak, ves poražen.

Smeh odgovarja njegovemu ječanju... To še čuti, da mu stisne nekdo nekaj v roko... Dolgo stoji okamenel od groze in obupa; in ko se mu vrne zavest, ko se mu dvignejo pesti iznova v morilni odločnosti, te gruča velikašev izginila v noči...

Kralj in dvorjani pa so obstali dvajset korakov odondot, radovedni, kaj se bo zgodilo.

»Kako vam ugaja presenečenje?« vpraša kralj Franc I.

»Čudovito! Imenitno! Feron je kar veselje pogledati!...«

»Eh!« se roga kralj. »Se bo že potolažil z dragocenim kolirjem, ki sem ga pustil zgoraj.«

Mož pa si je med tem ogledal stvar, ki so mu jo stisnili v roko.

Magdalenin ljubimec mu je bil izročil ključ hiše, v kateri se je bilo izvršilo prešustvo!... Takšno presenečenje si je bil izmislil »viteški kralj!«

Hropeče ihtenje peklenske bolesi ga je popadlo za grlo... Ugriznil se je v ustnice, da ne bi zatulil na glas od trpljenja...

Zdajci pa se dotakne tuja roka njegove rame.

»Evo me, mojster Feron,« zamrmra nekdo. »Evo me zvesto in točno k sestanku...«

Feron ga pogleda z zmedenim očesom...

»Krvnik!« vzklikne zdajci v trepetu strašne radosti.

»Na uslugo, mojster. Rekli ste mi: Pridi ob osmih zvečer k Tullerjski ograji; opravilo imam zate... Prišel sem. In pripravljen sem, mojster!«

Feron si otare pot, ki mu curi po čelu. Nato prime krvnika za roko:

»Ali si pripravljen storiti, kar sem te prosil prej? Ali se ne boš obotavljal?«

»Saj me boste plačali!...«

»Ženska je... ali slišiš?«

»Mož ali ženska... če plačate, je vseeno!«

»Ali je vse pripravljeno?... Voz je tu?...«

»Je, tam na vogalu...«

»Dobro,« de Feron, hlastaje za sapo. »Ali res ne lažeš? Ali se ne bojiš? Ali boš storil?«

»Ob poldvanajstih mu odpro vrata Sen-Deni; poznam tam nekoga. O polnoči bo končano, bodisi mož ali ženska!...«

»Počakaj torej tu! Počakaj!«

In Feron plane proti ljubki, tajinstveni hiši, gnezdu kraljevskega prešustva...

Zgoraj se oblači Magdalena Feronova s trudnimi, sladostrastnimi gestami; smehlja se sanjavo in premišljuje, kaj poreče mož v mirnem zakonskem stanovanju, da opraviči svojo dolgo odsotnost... Smehlja se brez kesanja, brez strahu: saj ljubi! Ljubi, blazno, z vso dušo, z vsem telesom!

In z mokrimi ustnicami, z očmi, potopljenimi v vlažni slasti, se nasmehe Magdalena svoji sliki v velikem ogledalu.

Zdajci pa oledeni smehlja njenih ust in se izpremeni v krčevito rezanje groze. Kakor kip obstoji nesrečnica; ne more se geniti, ne more izdaviti besede iz svojih ust.

Njene oči se širijo od straha in se ne morejo odtrgati od slike, ki jo odseva zrcalo... od slike moža, ki je odprl vrata in obstal na pragu, blede kakor smrt, podobnejši prikazni kakor živemu človeku... To je slika sprogova! To je Feron!...

Njen mož je tu!... Da, to je on in nihče drugi!...

Ona čuti njegov ledeni pogled na svojem trepetnem tilniku! Le s krčevitim naporom volje se ji posreči zbrati toliko hladnokrvnosti. Obrne se v istem trenutku, ko vstopi Feron popolnoma in zaklene vrata za sabo; zaklene jih, besede ni iz njegovih ust...

Ona pa dišne z zamirajočim, jedva slišnim glasom:

»Kako si prišel sem...«

Feron hoče odgovoriti... Toda zmedene besede, ki jih davi iz sebe, so zgolj hropenje... A zdaj iztegne roko... Pokaže ji ključ, ki mu ga je izročil kralj Franc in ki ga drži še vedno v roki. In Magdalena spozna ta ključ. Strašna misel ji prešine možgane; Feron je prežal na kralja!... Feron ga je ubil!...

Mahoma je njena groza pri kraju. Kakor tigr plane k možu in ga zgrabi za roke.

»Ta ključ!« zakriči, »ta ključ!... Kako si ga dobil?«

Feron ugane njeno misel. Blazna ljubosumnost razvname v njem mahoma besno jezo, ki zaduši njeno bolest. Z ljutim stresljajem se izvije Magdalena in jo pahne od sebe, da se zgrudi nesrečnica pod oknom, trepetaje pred soprogom, ki gre nad njo z dvignjenimi pestmi, rohneč:

»Ne taj, nesrečnica! Tvoja in njegova lopovščina je očitna! On sam, tvoj ljubimec, mi je izročil ta ključ! Kralj mi ga je izročil!«

V brezumnem strahu plane Magdalena po koncu, odpre okno in se skloni ven:

Franc!... Sir!... Pomagaj!...«

Blazna misel! Saj ni mogoče!... Tako podel njen Franc ne more biti! Njen kralj mora prihiti na njen obupni klic!

»Na pomoč, moj Franc, na pomoč!«

In zdaj se kralj odzove. Magdalena sliši njegov porogljiv odklik:

»Strl sem verigo... Z bogom ljubica!... Lepo Feronka, ostani zdrava!...«

Glas kralja Franca se oddaljuje, pojoč priljubljeno balado, in se izgubi med pridušenim smehom. Trajčen molk zavlađa nad prizorom.

Magdalen se vrti v glavi. Vse se ruši okrog nje... srce se ji trga v muki... brezmejen gnus ji preplavi dušo... Še enkrat se nagne skozi okno, in divja psoka ji bruhne iz penečih ust:

»Kralj francoski!... Lopov!... Lopov!...«

Njene moči so izčrpane; roke se ji razmahnejo... zgrudi se kakor mrtva.

Feron jo gleda par minut z mirnostjo, ki je še strašnejša od njegovega srda. Roke se mu treso, drhte mu ustnice, vsa glava se mu maje v pošastnem trepetanju... Naposled se nagne k njej in nasloni glavo v dlan, potopljen v nemo ekstazo obupa...

Dolgo se ne gane ta strašna skupina: mož, ki blazni od žalosti poleg onesveščene žene... Kaj pomeni čas v tistih brezdanjih zmedah človeške duše, ko vse beži in vse umira razen bolečine in sovraštva do življenja!

Udarci zvona prebude Feron iz njegove ome...

»Enajst je ura!« zakliče zunaj neki glas.

Glas krvnika!...

Feron ga spozna, in krut zdihljaj mu dvigne izmučene prsi... Oči mu zablodijo naokoli... Zdajci zagleda na mizi srebrno skrinjico, čudotvor florentinske zlatarije, ki jo je pustil kralj prešustnici... Strašen smehlja mu zaigra na obrazu, roka mu seže po dragulju...

Nato se skloni k Magdalen, dvigne jo in jo odnese...

Spodaj čaka voz pred vrati... Feron vrže ženo vanj; obrne se h krvniku in mu pomoli srebrno skrinjico.

»Tu imaš plačilo!« mu veli z mlačnim glasom, povdarjajoč dvojni pomen te besede.

Krvnik seež pohlepno po skrinjici; pogleda jo in jo spravi z veseljem godrnjanjem.

Nato skoči na kozla; Feron sede v voz.

V galopu skozi Pariz! Dirjaj, kočijaž, dirjaj, krvnik! Peklenska vožnja budi železne odmeve po črnih ulicah; voz izgine pod vrati Sen Deni, ki se odpro na dano znamenje...

Zunaj obzidja je cesta razorana od kolovozov; kočija vozi počasneje, bližaje se v koraku črni točki tam na daljnem griču...

V kočiji se drami Magdalena iz svoje omedlevice. Začne se zvijati in prositi:

(Nadaljevanje sledi.)

V VIII
pri parku se odda lepo meblovana soba boljšemu gospodu. Trubarjeva ulica 11/I. 3290

Razna knjigoveška dela
dobro, hitro in ceneno prevzame papirnica — knjigovoznica Novak. Gosposka ulica 9. Na zalogi tudi knjigoveške potrebščine. XXXV

Elektroinštalacije,
montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Oddam
s 1. decembrom stanovanje treh sob in kuhinje in opremljeno sobo. Naslov v upravi lista. 3292

Snežne čevlje, galoše,
autopnevmatike popravljajo solidno in ceneno vulkanizacija Dolenc, Aleksandrova 35, dvorišče. 3251

Premog Peklenica,
brez smrada, žindre in kamenja, malo pepela. Voz stane 38 Din franko dom. B. Guštin, Cankarjeva ul. 24. 3053

Enosobno stanovanje
išče stranka brez otrok. Najemnino plača nekoliko mesecev v naprej. Naslov v upravi lista. 3291

Prihlazen,
čist, separiran kabinet z elektriko oddam. Kosarjeva ulica 41. 3289

Sobo
z eno ali dvema posteljama oddam. Tržaška cesta 20/I. 3283

Stalna priložnostna prodaja velike zaloge

nogavic, telovnikov, puloverjev,
vsakovrstnih hišnih in kuhinjskih potrebščin, posebno

karlovarske porcelanaste posode
pri Kormann-u, oddelek ostankov, Maribor, Gosposka 3

dom nte se CMD!

TOVARNA GLASBIL IN GRAMOFONOV

Gramofoni	od Din 298—	dalje
Mandoline	136—	
Violine	95—	
Gitare	207—	
Trombe	505—	
Ročne harmonike	85—	

3361

PRODAJALNA: TRG SVOBODE
Nova Scherbaumova zgradba

Razprodaja Meljska cesta 29

Na zalogi je še prvovrstno sukno za moške obleke, ševioi za marine oblekce, moška in ženska sukna za plašče.

Kvalitetno blago od Din 89"-naprej